

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
2. Коробкін С. У 2022 році кількість пенсіонерів зменшилась, а розмір пенсії збільшились. URL: <https://social.com.ua/pensiya/u-2022-roczki-kilkist-pensionerivzmenshylasyaapensiyizrosly>.
3. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 9 квітня 1992 року №2262-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 29. Ст. 399. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-17#Text>.
4. Єзеров А.А. Захист прав ветеранів АТО/ООС, інших військовослужбовців адміністративними судами України / упоряд.: Рудковська М.Ю. 2022. 201 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/rizne/230212_1717_ZPV_prew_130223.pdf?fbclid=IwAR2g.
5. Український портал практики Європейського суду з прав людини URL: <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=307>.
6. Рішення ЄСПЛ від 29 листопада 2016 року «Парафія греко-католицької церкви міста Люпені та інші проти Румунії» (Lupeni Greek Catholic Parish and Others v. Romania), № 76943/11, § 123) URL: <https://vkursi.pro/identity/account/signin?ReturnUrl=%2Fvsudi%2Fdecision%2F94534916>.
7. Рішення ЄСПЛ від 22 листопада 1995 року «С.В. проти Сполученого Королівства» (S.W. v. the United Kingdom), № 20166/92, § 36). URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=108480610&red=100003de8f51066a04c617cb94947afa29310f&d=5>.
8. Ухвала Верховного Суду від 12.01.2023 року по справі № 380/24477/21 URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=108480610&red=100003de8f51066a04c617cb94947afa29310f&d=5>.

Артем САХНО,
доцент кафедри
адміністративно-правових дисциплін
Донецького державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

ДЕЯКІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ «CUSTODY RECORDS» В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦПОЛІЦІЇ

Дотримання прав людини виступає одним із найважливіших завдань діяльності Національної поліції України. Зокрема, відповідно до статті 2 Закону України «Про Національну поліцію», завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1]. А стаття 7

цього ж законодавчого акту визначає дотримання прав людини одним із першорядних принципів діяльності поліції.

З метою реалізації практичних заходів щодо запровадження принципу дотримання прав і свобод людини в поліцейську діяльність, керівництвом Національної поліції розроблено та успішно запроваджено в діяльність деяких органів та підрозділів поліції комплекс заходів, який отримав назву «CustodyRecords».

Стояцька Г. підкреслює, що Custody Records – автоматизована система дій із затриманими особами, що передбачає унеможливлення та недопущення катувань, жорстокого, нелюдського або такого що принижує людську гідність, поводження із затриманими особами. Її впровадження розпочалось в Україні з 2017 року з урахуванням зарубіжного досвіду та за сприяння, в тому числі, Консультативної місії Європейського Союзу. Основною її метою з самого початку було сприяння запобіганню неналежній поведінці поліцейських стосовно затриманих або відвідувачів, які перебувають у місцях несвободи, і водночас захист правоохоронців від можливих провокацій або наклепів стосовно виконання їх професійних обов'язків [2, с. 102].

Системний підхід до характеристики змісту нормативно-правового забезпечення «Custody Records» дозволяє виділити два напрямки його формування, а саме: нормативно-правове регулювання а) інформаційного та б) кадрового забезпечення системи «Custody Records».

Так, відповідно до Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», затвердженої наказом МВС України від 24 травня 2022 року № 311, основними завданнями та призначенням ІІ «Custody Records» є:

1) запобігання незаконному затриманню осіб, удосконалення системи їх захисту від катувань і належного поводження, а також підвищення стандартів захисту прав поліцейських від можливих неправдивих звинувачень у неправомірних діях;

2) об'єднання інформації про затриманих осіб з моменту їх фактичного затримання, перебування в територіальних (у тому числі міжрегіональних) органах Національної поліції України, їх територіальних (відокремлених) підрозділах (далі – органи (підрозділи) поліції), та звільнення або поміщення до спеціальних установ інших органів державної влади в єдиному інформаційному просторі з використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного та комунікаційного обладнання;

3) здійснення опитування затриманої особи та поліцейського, який здійснив затримання, щодо обставин та підстав затримання, а також фіксації всіх дій із затриманою особою під час її перебування в органі (підрозділі) поліції;

4) забезпечення оперативного реагування та прийняття управлінських рішень посадовими особами органів (підрозділів) поліції в разі неналежного поводження із затриманими;

5) запровадження автоматизованого формування витягу з електронної картки затримання [3].

Крім цього, наказом Голови Національної поліції України від 26.05.2021 № 441 «Про затвердження Змін до структури територіальних органів поліції» запроваджено посади інспекторів з дотримання прав людини у підрозділах Національної поліції на місцях – спеціальних custody officers, що відповідають за функціонування системи «Custody Records» [4].

Але в той же час, питання щодо нормативно-правового визначення типових стандартів до облаштування спеціальних приміщень, які мають бути призначені для роботи поліцейських із затриманими особами, в рамках функціонування системи «Custody Records», відзначаються відсутністю комплексного підходу, оскільки частково регулюються окремими нормативно-правовими актами.

Наприклад, окремі технічні вимоги до функціонування кімнат для затриманих визначені наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України», відповідно до якого, кімнати для затриманих повинні розміщуватися на першому поверсі адміністративного будинку поруч із залом оперативного управління чергової частини для того, щоб її працівники могли контролювати поведінку затриманих; затримані особи повинні утримуватися в кімнатах для затриманих із розрахунку не менше ніж 4 квадратних метри корисної площі на одну особу (без урахування площі, призначеної для умивальника та чаші клозетної); кімнати для затриманих повинні бути забезпечені природним та штучним освітленням, вентиляцією, в опалювальний період - обігрівом, із температурою повітря не нижчою 18 °С, із дотриманням рівня вологості повітря в межах норми; кімнати для затриманих обладнуються засобами відеонагляду, санітарно-гігієнічними приладами (чашами клозетними, умивальниками – із забезпеченням права на приватність) та меблями для забезпечення мінімальних потреб для осіб, які в них утримуються [5]. Цим же наказом визначені й деякі вимоги до технічного стану кімнат для конфіденційного побачення затриманого із захисником.

Крім того, окремі технічні вимоги обладнання слідчих кімнат визначені наказом МВС України від 18.12.2003 № 1561 «Про затвердження Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах та підрозділах внутрішніх справ України» [6]. Проте, з огляду на застарілість багатьох норм коментованого наказу, нормативні вимоги до функціонування кімнат для проведення слідчих дій потребують якнайшвидшого оновлення.

Таким чином, слід констатувати, що на теперішній час поза межами нормативно-правового регулювання й дотепер залишаються питання щодо

визначення технічних вимог до функціонування кімнат для проведення інтерв'ю із затриманою особою та працівником поліції, який здійснював таке затримання. Крім того, потребують більш ретельного опрацювання питання щодо функціонування кімнат для затриманих, кімнат для конфіденційного побачення з захисником та кімнат для проведення слідчих дій. Вирішення цих та багатьох інших питань щодо технічного обладнання та функціонування спеціальних кімнат в рамках запровадження системи «Custody Records» вбачається нами у підготовці Міністерством внутрішніх справ комплексного відомчого нормативно-правового акту, спрямованого на врегулювання зазначених проблемних питань.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.
2. Стояцька Г.М. Запровадження та функціонування «Custody Records» в Україні: філософський аналіз правового потенціалу. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2022. № 1. С. 102-108.
3. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», затвердженої наказом МВС України від 24 травня 2022 року № 311.
4. Про затвердження Змін до структури територіальних органів поліції: наказ Голови Національної поліції України від 26.05.2021 № 441.
5. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України: наказ МВС України від 23.05.2017 № 440.
6. Про затвердження Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах та підрозділах внутрішніх справ України: наказ МВС України від 18.12.2003 № 1561.

Олександра НЕСТЕРЦОВА-СОБАКАРЬ,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ ЯК СКЛАДОВОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Реалізація правоохоронної функції держави не можлива без активної участі громадськості в охороні громадського порядку та забезпеченні національної безпеки, взаємодії поліції із ЗМІ та активного застосування засобів громадського контролю.